

ALBINA CARPATILOR

Apare 1 cölă și jumătate pe săptămână. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 8 fl., pe 6 luni 4 fl. 40 cr., pe 3 luni 2 fl. 40 cr.; pentru România: pe an 20 lei, pe 6 luni 11 lei, pe 3 luni 6 lei. — Un număr 20 cr. sên 45 bani. — Un volum à 6 cölte 70 cr. sên lei 1.70. — Ia 10 exemplare 1 rabat. Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiiu, la colectanții, la oficiile postale și la tóte librăriile.

Mórtea lui Asan.

Nuvelă istorică.

(Fine.)

Frații Mitul și Ivancu aveau o casă și afară la marginea orașului, un fel de vilă, unde petreceau mai arare ori. Acastă casă a fost alesă ca loc de întâlnire a junilor malconțenți; aci aveau să se adune cu toții. Când începea să însereze, amicii lui Mitul se iviau deprin tóte părțile orașului. Ei veniseră în număr foarte mare, că-cî Mitul sciuse, cum să-î momescă. De altfel tinerețele la nimic nu s'alunecă mai mult, decât togmai la lucruri aventurose, la tulburări și la întreprinderi nesocotite.

Mitul mai întâiu de tóte ațîță spiritele junilor, români și bulgari, prin tot felul de vorbiri măestrite. El rădică asupra lui Asan cele mai grele învinovățiri și-l descrie ca pe un om prefăcut, rău, crudel și tiranic; arătă închipuitele pericole, ce vor avea să bântue țera din tóte părțile, decă Asan va fi suferit pe tronul de rege. Ivancu încă nu ședea cu mâinile în sîn. Intrigele lui Isaaciú îl făcuseră cel mai înverșunat dușman al vărului său. Apoi în cele din urmă Ivancu putea să-și mai dică și acesta: de ce să nu fiú eú rege în locul lui Asan? Prin urmare el îndemna în tot chipul pe acei junii, să mERGă înainte pe drumul apucat. Se urdi fără nici o greutate o conjurațiune, al cărei scop era detronarea lui Asan. Ivancu fu pus în fruntea conjurațiunii și pentru casul, că ea ar isbuti, tot densusul mai fu ales și ca fiitor cap al oștilor româno-bulgare, precum și ca guvernator al țerei. Conjurații aveau însé o temere: ei prevedeau, că detronatul și fratele său Petru, fiind ómeni cu atâta vadă la popor, vor cerca să recucească puterea cu armele. Se simția decî trebuință de ajutor din afară. Atunci Ivancu aduse conjuraților aminte de Isaaciú și-î îndemna, ca să-l primescă și pe acesta în numărul lor, de óre-ce el singur ar fi în stare să miđlocescă ajutor dela împératul Alecsiú. Toți se învoiră cu acesta și însărcinară pe Ivancu, să se ajungă cu captivul bizantin.

Întogmindu-se lucrurile astfel, fiă-care dintre conjurați se legă cu jurământ, că va rămânea credincios celor-lalți tovaroși. În fine toți se îndatorară, că vor întinde mreșile conjurațiunii peste tot orașul și vor trage în partea lor pe tóte rudeniile, pe toți amicii și pe toți cunoscuții. După acestea conjurații se imprăsciară, ca să-și împlinescă fiă-care însărcinarea luată asupra-și.

Ivancu alergă tot într'un suflet la Isaaciú, întrâ în temniță și dișe cătră captiv:

„Ce mai faci, Isaacie, cum o mai duci?”

„Rău fac” — respuse sevastocratorul — „fac foarte rău. Mai bine m'ați fi omorît, decât să me aruncați în iadul acesta.”

„Mai aibi puțină răbdare și tóte se vor face bune.”

„Spune-î lui Asan, să-mi grăbescă mórtea, Ivancule, spune-î, să-mi grăbescă sfērșitul, ca cel puțin mort să pot scăpa din acest loc fioros.”

„De mórte nu mai póte fi vorba” — adause Ivancu.

„Eú staú bun pentru vieța ta, me pun chiezaș dílelor tale, Isaacie; dar în schimb cređ, că nici tu nu-mi vei refuza ceea ce voiú cere dela tine.”

„Orî ce vei cere, Ivancule, eú sunt gata să-ți împlinesc.”

„Am nevoie de ajutorul socrului tEU. Pune-vei o vorbă bună pentru mine?”

„Bucuros o voiú face, fétul meu; dar pentru ce scop simți trebuință de ajutorul împératesc, Ivancule?”

„Ascultă Isaacie! M'am hotărît, să scot pe Asan din Domniă cu ajutorul mai multor amici.”

La vestea acesta Grecul tresări de bucuriă și nu scia, cum să-și ascundă nemărginita lui mulțămire. Îndreptându-se cătră nenorocita jertfă a amăgirilor sale, el dișe cu voce apăsată:

„În fine te-ai trezit din letargiă, Ivancule: étă o

hotărîre demnă de un bărbat ca tine! Pășese înainte cu îndrăsnelă și fi încredințat, că la vreme de nevoie împăratul încă te va ajuta. Eă, Ivancule, te iubesc prea mult și voiș să te apropiu de casa luminatului meu socru. Ți-am spus, că am o fiică; ei bine, Teodora, acea unișoră a mea, va să-ți fiă soțică.“

Ivancu era încântat, fărmeccat, răpit.

Éră Bizantinul continuă:

„Socrul meu, îndată ce va fi însciințat despre toate acestea, îți va trămite oștire și cu ajutorul ei te vei face tu rege peste Mesia.“

„Dă-mi mâna, sebastocratore!“ dîse Ivancu uimit până la lacrimi.

Isaaciū îi întinse drépta în semn de credință.

„Dară cum vei aduce acestea la cunoștința împăratului, sebastocratore?“

„Voiș să-ți trămit un rêvaș.“

„Dar să i-l trămitem în pripă!“

„Dă-mi cele pentru scris, Ivancule, și pe loc rêvașul va fi gata.“

Ivancu purcese în ușa temniței, vorbi ce vorbi cu unul din străjuitori, apoi reveni la Isaaciū, de se mai întelese cu dînsul și despre alte lucruri.

„Cui vei da rêvașul, ca să-l ducă împăratului, Ivancule? Trebuie să fiă om cu credință, că-cî altfel ar putea să ne servescă rău. De Români tîi să te feresci și de Bulgari, că-cî ei nimic sânt nu aū în lume.“

„Am purtat eu de grijă“ — răspuse Ivancu. „Voiș trămite pe unul din captivi, care de bună sama va fi bun bucuros să-și capete libertatea și să se rentorne în patriă.“

Într'aceea un străjar se ivesce în ușă și predă lui Ivancu nisce lucruri, pe care acesta le aștepta cu nerăbdare. Era pergamentul și celelalte unelte de scris. Isaaciū se plecă pe lavița de piatră și scrise rêvașul cătră socrul său: el arêta împăratului cu de-amăruntul toate cele ce aū fost urdite încontra noului rege, lăuda pe Ivancu și cerea cu stăruință ajutor în favorea acestuia. Terminându-se scrisoarea, pergamentul fu vâlătucit în forma unui sulșor apoi fu închis într'un băț sfredelit. Ivancu dîse nôpte bună sebastocratorului, luă rêvașul și plecă de grabă.

El se îndreptă cu pași răpeși spre locuința sa. Avea Ivancu acasă la el câți-va captivi, pe cari-ți ținuse ca robi. Unul era chiar Constantinopolitan de nascere, om isteț și cu inimă. Pe acesta Ivancu îl trase la o parte și-i grăi:

„D'acum înainte tu să fi liber. Alege-ți un cal din grajdul meu, încalecă și plecă îndată la Bizanțiu. Alta nu poftesc dela tine, decât să duci rêvașul acesta să-l dai în mâna împăratului.“

Cât bați în palme, Grecul și încălecase. Ivancu îi dete bățul cu rêvașul, și-l dăru cu o pungă de bani. Solul dispăru ca o nêlucă prin întunerecul nopții, éră Ivancu se duse la fratele său, să-și vestescă cele întemplate.

Până în ziua următoare mai a treia parte din locuitorii Tîrnovei aū fost trași în partea conjurațiilor prin tot felul de intrigă și amăgiră. Mitul și tovaroșii săi lucrau neobosiți la realizarea uritului plan. O săptămână de zile le-ar fi fost de ajuns pentru a-i asigura reușita. În reședința regelui nu putu să pëtrundă încă nici cel mai mic prepus despre toate acestea. Asan se credea sigur din toate părțile și scutit de orî-ce întemplantă de felul acesta.

Dară norocul nu servi mult timp conjurațiilor.

Captivul însărcinat cu ducerea rêvașului era grec; el avea prin urmare toate însușirile și toate scăderile celor dintr'un nēm cu dînsul. Mai pe sus de toate era lacom și perfid.

După ce călătorise cale ca de o oră, solul începu a dîce întru sine: „Ôre acest rêvaș nu va fi privind pe Asan. De-ar fi una ca acesta, apoi n'aș face rău, să-l predaū în mâinile regelui. El m'ar dăru bine și m'ar face om cu noroc.“ Așa gândia Grecul și o tainică presimțire îl făcu să-și întorcă calul din drum și să-l întetescă înapoi spre Tîrnova. Pe la faptul zilei el descălecă înaintea reședinței și ceru, să fiă lăsat în curte.

Cum se sculă Asan din așternut, Grecul se rugă de strajă, să-l ducă la dînsul. Rugarea lui a fost ascultată.

„Cine esci tu și ce cauți la noi?“ întrebă Asan pe străinul adus înainte.

„Sunt unul dintre captivii bizantinii“ — răspuse întrebatul. „Socotiam, că nu voiș greși, de voiș pune între mâinile tale acest băț cu rêvașul din el. Am fost însărcinat să-l duc la împăratul, dar venindu-mi lucrul cam cu prepus, m'am întors cu el la tine.“

Asan luă iute bățul și scoțend afară sulșorul de pergament îl desfăcu și începu să cetescă. La cea dintăi privire, el părea ca lovit de fulger; vedea toate cu ochii, dar nu-și venia să cređă ochilor. Întrerupend cetirea pe o clipă, se întorse cătră captiv și-i dîse bătându-l pe umăr:

„De-acum înainte tu vei petrece la curtea mea, vei fi ca unul de-ai casei mele. Mi-ai făcut un mare bine și încât nu voiș putea să ți-l plătesc eu, Dumnezeu ți-l va plăti.“ Apoi adresându-se cătră strajă:

„Iea“ — dîse el — „pe acest boer al meu și-l dă în grija curtenilor, ca să-l aibă ca pe un frate de Domn.“

Straja cu Grecul eșiră. Asan rămânend singur ceti a doua ora rêvașul și nu se putea mira îndestul de cuprinsul lui.

„Ce fel?“ cugeta regele întru sine — „Ivancu âmbă, să me scotă din Domniă? El, vër al meu, se ajunge cu dușmanii și le cere ajutor asupra mea? Ce rëutate, ce necredință! Eă iubiam pe Ivancu, me nevoieam să-l fericesc și să-l încarc cu bunătăți. În schimb pentru toate acestea, Ivancu âmbă să me surpe, să domnescă el în locul meu!..“

Asan se aprinse de mâniă ca un leū săgetat. Puțin de n'a trămis omenii săi, ca să omóre îndată pe necredinciosul Ivancu. Dară regele isbuti a-și înfrêna turbarea pentru moment. Nu dora, că ar fi putut avea de gând să-l erte, dar își lăsă timp, ca să chibzuescă bine gróznica pedepsă. Înainte d'a-l pedepsi, Asan se hotărî să-l chîeme de față spre a-i cere samă de toate faptele lui. În privința lui Isaaciū judecata regelui era deja făcută: ginerele împăratului și fiitorul socru al lui Ivancu, avea să móră sugrumat.

Mânia lui Asan abia începuse a se mai potoli, când regina intră la dînsul și vedëndu-l întăritat îi dîse c'o voce blândă:

„Ce ai, Asane, soțul meu?“

„Nimic nu am, sunt ca tot deuna“ — răspuse regele, care nu voia să descopere nimic soției sale.

„De nu te-aș vedea cam supërat, aș fi grăit o vorbă cu tine“ — adause Irina tot așa de nedumerită.

„Vorbesce, Irino, că te voiș asculta.“

„Cum te mai gândesci în privința Lucianei și-a lui Ivancu? N'ar fi ore bine, să grăbim logodna?”

„Fiți pe pace” — răspuse Asan silindu-se a-și aseunde amara ironie; — „de seră voiți chiema pe Ivancu încoace și voiți hotărî de sorțea lui. Acum lăsați-me singur, Irino; sunt cuprins cu grijile Domniei și am nevoie de singurătate.”

Regina ascultă și eși afară.

Asan se închise în camera sa și petrecu totă ziua, muncit de gânduri negre. Cu cât cugeta mai mult la pericolul, ce era să-l ajungă, cu atât mai neclătită devenia hotărîrea lui, de-a omorî pe Ivancu.

Mitul și Ivancu întogmiseră în casa lor mare ospet pentru conjurați. Densii erau acum mai mult decât încredințați, că tot lucrul le va merge cu noroc. Mai toți conjurații se adunară la acest ospet și toți erau cu voia bună. Dar nici unul nu era mai voios, decât Mitul; acesta prevedea încă de pe acum strălucirea viitorului său, la cas când Ivancu ar ajunge în locul lui Asan.

„Să bem, amici, și să ne veselim!” — ținea Mitul către ceialalți tovaroși. — „Și ca să stăm tot deuna cu credință unii lângă alții, ca să nu ne despărțim nici chiar în ora morții, — faceți și voi ca mine!”

El trase sabia din tecă, se împunse cu vârful ei la brațul drept și storse o picătură de sânge în cupa cu vin. Toți făcură pe rând acelaș lucru, circulând cupa dela unul la altul. Pe urmă Mitul dete lui Ivancu să bea din vinul înroșit cu sânge, apoi beu și el și după densul beură toți ceialalți. Rostiră după aceea o formulă de jurământ, strîngându-se de mână și îmbrățișându-se ca nisce frați, — că-cî se facuseră frați de cruce.

Petrecerea ținu până de cu seră.

Când era pe la aprinsul candelilor, ospetii ametiți de vin se pomeniră deodată în mijlocul lor c'un om dela curtea lui Asan. Pe cei mai slabi de ânger i cuprinse fiorii, credându-se tradați. Însă Mitul, mai cu fire decât ceialalți, sări de grabă înaintea noului venit și-l întrebă:

„Pe cine cauți?”

„Caut pe Ivancu” — răspuse curténul.

„Aicia sunt” — adause Ivancu — „sunt aici, ce vreți cu mine?”

„Domnul nostru, Asan, te poftesece la curte; ținea, că are să se sfātuască cu tine.”

„Te urmez îndată” — ținea Ivancu sculându-se dela loc. Era să plece așa cum era, fără sabie, cu mâna golă; dară Mitul eși după densul și-i dete sabia grăind:

„Ține arma, Ivancule, că nu sci ce ți se pôte întâmpla pe drum.”

„Bine țici, frate” — reflectă Ivancu încingându-se cu sabia. Apoi strînse mâna lui Mitul și se depărtă.

Cei rămași găsiră cu cale a părăsi și ei locul acesta; apucară decî care încetărau, după ce Mitul le împrăștiase toate temerile și nedumeririle în privința chiemării lui Ivancu la palat. În urma celorlalți plecă și Mitul de acasă; el se îndreptă spre castelul reședinței, ca să se pôtă întelni mai curînd cu Ivancu, când va eși, spre a afla cauza chiemării.

Înoptase bine și locuitorii Tîrnovei începeau a se da la odihnă. Puține case se mai vedeau luminate. Asan ședea tot ca mai nainte în camera sa, cufundat în gânduri. El dase ordin, ca nimenea să nu între la densul, afară

de Ivancu. Regele aștepta cu nerăbdare pe vărul său și abia apuca să-i vorbească. Ivancu nu întârzie. Cum intră în casă, Asan îl pofti să șadă. Apoi țise către densul:

„Te-am chiemat la mine, Ivancule, ca să-mi mai iaș sama cu tine de câte ceva. Te sci, că-mi ești credincios și me încred în tine.

„Nici odată n'am călcat credința. ce-ți datorese” — răspuse Ivancu întorcându-și ochii în altă parte.

„Așa a fost, dar d'aci înainte Dumnezeu știe, cum va mai fi. Ci să vorbim de ceea ce ne dore. Ceruseși dela mine pe Luciana în căsătorie. Eă m'am învoit. Și cum nu m'ași fi învoit? Îmi ești văr și te-am iubit; pôte, că tu încă m'ași iubit pe mine. Îți voiam binele, dar pôte că și tu voiai binele meu. Ce m'am gândit acum, Ivancule? Să facem logodna cât mai în grabă.”

„Cumose” — răspuse Ivancu — „bine cumose bunătatea, ce ai pentru mine, prea iubitul meu văr. Ai fost destul de generos promițându-mi pe Luciana soția. Dar ce să sci face? M'am mai gândit și eu la acel lucru și am fost silit să-mi schimb părerile. Sci, că eu iubesc cu patimă răsbóiele și-mi place să alerg în pericole cu capul a mână. Eî bine, mintea mea anevoiă se va deprinde cu alte năravuri. Vieța din familie nu va avea pentru mine nici o mulțămire, nici un farmec. Așa dară la ce să me mai căsătorese?”

La tóte acestea Asan răspuse c'un zîmbet ironic și mênă apoi vorba mai departe:

„Bine, cu căsătoria așa să fiă. Dar ce țici, Ivancule, n'ar fi ore timpul, să ne curățim de grecul Isaaci? Nu e bine să-l avem mai mult în mijlocul nostru. Deși se află acum în temniță, el totuși ar putea să devină periculos pentru noi. Bizantinii sunt ómeni răi, vicleni și neastemperați. Eă socotiam, că ar fi cu cale, să omorîm pe Isaaci. Ce țici tu, Ivancule?”

Ivancu răspuse:

„Temerile tale nu pot să aibă nici un temei. Ce ar putea să ne strice nóue un nenorocit aruncat în adâncul temniței? Și omorîndu-l ce vom folosi? Împăratul n'ar lăsa mórtea lui nerăsbunată. Astfel s'ar nasce un noș răsbóiu între noi și între Bizantinii. Mai bine va fi să mai așteptăm. Rudeniile vor veni să rescumpere pe Isaaci cu bani mulți. În chipul acesta și noi vom fi mai folosiți.”

Asan fără să respundă măcar un singur cuvînt deschise ușa camerei, chiemă înlăntu pe unul din curtenii și-i țise:

„Mergi la temniță și spune străjilor, să sugrume pe sevastocratorul Isaaci!”

Curténul se închină și eși.

Acastă poruncă aduse pe Ivancu în cea mai cumplită încurcatură. El deveni confus, își perdu cumpetul și observă lui Asan:

„Te pripesci, Asane!”

„Ved, că te dore de Grec, și togmai de aceea voiam să-l sci mai curînd mort.”

„Mie tot una-mi este, mort ori viu; dară încă odată îți spun, că prea te pripesci cu judecata.”

„Și cum să nu omor pe un om, care devenise atât de periculos pentru mine?” — adause Asan încrîind fruntea cu asprime.

„Isaaci periculos pentru tine? Nu pot întelege.”

„Să ved, Ivancule” — întempină Asan c'un suris

plin de amărăciune; „acest om mi-a fost dușman de mörte.“ Apoi scöse dintr'un unghiü al casei pergamentul cu rëvașul lui Isaaciü.

„Cetescce acest rëvaș!“

Lui Ivancu i se părea, că se deșteptă dintr'un somn greü. Abia aruncă ochii pe rëvaș, și mânilc începură să-ı tremure ca de friguri. Vëdënd tocmëla sa cu Isaaciü, el rëmase încremenit și lăsă jos fatalul pergament.

„Vëndëtorule, cetescce măi departe!“ — răcni Asan cu turbarea unei fere selbatice. El perduse acum cu totul răbdarea și mânia lui nu măi cunoscea nici o margine.

„Sunt perduto!“ — exclamă Ivancu. Aruncându-se la piciorc le lui Asan, el se rugă ca un desperat:

„Ti-am greșit, Asane, értă-me!“

„Eü să te ert pe tine?“ — respunse Asan infuriat. —

„Eü să ert pe un vëndëtor?“ Cu aceste cuvinte regele se răpedi cătră un părete, de care erau aninate armele sale.

Ivancu băgă de sëmă, că Asan pusese mâna pe o sabiă; scöse deci și dënsul sabia din tēcă și o întörse pe după spate.

„Értă-me, Asane!“ — măi strigă odată desperatul june.

Asan însë era surd la tôte. El cercă ascuțitul sabiei sale și se aruncă apoi turbat asupra lui Ivancu.

Ivancu se reculese în pripă, făcu o răpede mișcare înapoi și învërtind odată uriașul sëü braț, pëtrunse pe Asan drept în inimă. Acesta cădu cât era de mare, scöse un strigët fioros și tăvălindu-se în sânge rosti următorele cuvinte:

„Măi măncat, Ivancule!“

Atuncı se deschise ușa camerei și năvăliră grămadă curtenii, regina și Luciana. Toți înmărmuriră în fața grozavei scene. Irina și Luciana perdură simțirile și leșinară lângă recele cadavru al regelui. Într'aceea Ivancu deschidënd o ferëstră se aruncase afară pe stradă cu sabia încruntată de sânge și rupse fuga înainte.

Din întëmplare Mitul se preâmbra pe la pörta castelului. El audi săritura și apropiindu-se vëdu pe Ivancu fugind.

„Stăi, Ivancule, spune, ce și s'a întëmplat?“

Ivancu recunoscënd vocea fratelui sëü se întörse cătră dënsul și dișe:

„L'am omorit! l'am omorit! Acum la lucru, Mitule! Să chëmăm pe ai nostri la arme!“

În castel era multă jale, plângere și desperațiune. Peste câte-va öre se încinse apoi în Tırnova cea măi crâncenă luptă între partida lui Asan și a lui Ivancu. —

I. Al. Lăpëdat.

Datine, credințe și moravuri române.

C o c o ș u l.

I.

În vechime, pe când nu esistaü încă orologicie, cum sunt ale nöstre, ömenii erau nevoiți de-a întrebunța fel de fel de miđlöce, spre a putea hotărî örele dișei. Ei erau constrinși măi cu samă să observe firmamentul spre a stabili mësura timpului după poziția stelelor. Însë sörele, luna și stelele uneori nu se pot vedea și de aceea ele sunt nisce orare nesigure. Ömenii și-au luat deci refugiul la o pasere domestică, a cărei voce le atrăsese măi mult atențiunea. Acea pasere era cocoșul nostru domestic, care nici până astăzi nu și-a perduto încă importanța de odinörä.

Romaniü împärtiaü oficial timpul după întâia, a döua și a treia cântare a cocoșului¹⁾. „Măi întâiu — dișe Pliniü cu privire la cocoși — simțesc gloriă și veghiätörni nostri nocturni, pe cari natura i-a creat, ca să trezëscă pe muritorii la muncă și să le întrerumpă somnul. Ei cunosc stelele și deosebesc pe di' câte trei ore prin cântarea lor. Ei se duc cu sörele la culcuș și la a patra vighiliă érašı chëmă la griji și la muncă. Ei nu suferc, ca resăritul sörelui să ne afle nepregătiți; dișua, ce vine o vestesc prin cântare, érä cântarea prin bătaia aripelor.“ —²⁾ Armata de pe uscat a evului mediü, în loc de orare, purta cu dënca cocoși, ca după cântarea lor să cunöscă timpul schimbării sentinelc lor.

Darul de a vesti ivirea diminetii, după mitul vechiü, e de origine divină.³⁾ Alectryon, un servitor și favorit al lui Marte, fu pus de cătră stăpänul sëü să străjüescă la ușă, când acesta visita pe deișă Vinere. Marte adormi și

gelosul Vulcan, sfätuit din partea deului trädător, află ocaziune de-a surprinde pe neingrijiți amanți. Alectryon, spre pedëpsă, fu prefăcut de stăpänul sëü în cocoș⁴⁾, care acum necontentit trebuie să dea de scire, când resare sörele⁵⁾. Din cauza acestei însușietăți cocoșul, la cei vechi, a fost închinat lui Apollo, deului sörelui; el măi era închinat și Minervei, ca simbol de priveghiere, apoi lui Mercur și lui Aesculap. Acestui din urmă Grecii îi jërtfiaü câte un cocoș alb, după ce se sculaü dintr'o bölfă și după ce redeveniaü pe deplin sănătoși. Pentru însușietatea lui rësboinică cocoșul era tot deodată și paserea consacrată lui Marte.

Era un lucru prea natural, ca credința copilarëscă din timpurile vechi să atribuëscă cocoșilor, care prevestiaü timpul și tempestatea, încă și alte daruri profetice. Grecii dădeaü cocoșilor de măncat grăunțe puse pe litere cu scop de-a cunöscce și de-a esplica astfel viitorul. Era așa numita „alectryomatiă“, care întra în cültul preoților și se considera ca o sciință deosebită⁶⁾. Romaniü, tot pentru scopul acesta, întrețineau cu spese publice un însemnat număr de cocoși sfinți. Cocoșul consacrat se punea înlă întrul unui cerc de ședulițe, care conțineaü câte o literă a alfabetului și pe care era așëdat câte un grăunte. Literele, de pe care cocoșul înghiția grăunțele, se trägeau la o parte și din ele se compuneaü apoi, după putință, unele silabe sëü chiar și cuvinte profetice⁷⁾.

¹⁾ Johannes Minckwitz: Illustriertes Taschenwörterbuch der Mythologie aller Völker. Leipzig, 1856, Pag. 373.

²⁾ G. Reinbek: Mythologie für Nichtstudirende. Wien, Pag. 47.

³⁾ Allgemeine Familien-Zeitung loc. cit.

⁴⁾ L. Furstler: Die Götterwelt der Alten. Pest, Wien, Leipzig, 1866, Pag. 18.

¹⁾ Allgemeine Familien-Zeitung pe anul 1876 No. 12, pag. 92.

²⁾ Caii Plinii Secundi Hist. nat. Lipsiae 1830, lib. X c. XXIV.

³⁾ Allgemeine Familien-Zeitung loc. cit.

Românii credeau mai departe, că cocoșii povățuiesc în fiă-care și pe magistrații lor, le închid și le descuie casele; că ei împing fascii romani și erăși ei îi și opresc; că ei pornesc sevă împiedecă răsbóiele ca nisce prevestitori ai tuturor biruințelor sêvărșite în lumea întregă; că ei mai cu samă își impun lumii stăpânirea lor, de óre-ce măruntaele și fibrele lor nu sunt mai puțin plăcute deilor, decât chiar jertfa de biruință. Cântatul lor la timp neobicituit și séra se credea că-și are însēmătatea sa; cântând nopți întregi, ei prevestiseră Beoțienilor biruința cea strălucită asupra Lacedemonenilor,⁹⁾ ceea ce s'a talmăcit prin împrejurarea, că această pasere, când e învinsă, nici odată nu cântă⁹⁾.

Peste acestea Românii mai întrebuintău cocoșii ca lecuitori contra unor morbi. Carnea cocoșilor așa, cum se rumpe caldă de pe dênșii — ne spune Pliniu — paraliséză otrava șerpilor; aceeași putere se atribuia și creerilor beuți în vin. Zéma de cocoș bêtrân descuie pântecele, cum se cade. Ea se credea bună și încontra frigurilor îndelungate, contra amorfîrei sevă înțepenirei membrelor, contra tremurului și a durerilor la încheieturi; ea mai ajuta și la durerea de cap, la scurgerea de lacrimi, la înflăturî, la îngrețșeri, la bóle de ficatî, de rărunchi și de băsică, precum și la nemistuirî și la gáfări¹⁰⁾. Contra orî-căror mușcături ajutañ creerî de cocoși, puțin piperați, beuți în vin acru și amestecat cu apă¹¹⁾. La mușcăturile de căni turbați — scrie Pliniu mai departe — sunt bunî și creerașii de cocoș; însê după ce s'au înghițit nu lucréză, decât numai un an. Asemenea mai era de léc și crésta de la un cocoș, ba chiar și găinațul, însê numai cel roșu, amestecat cu oțet¹²⁾. Contra veninurilor de nevástuici de pădure ajuta zéma de cocoș bêtrân, dar numai în cantitate suficientă¹³⁾. Un cocoș se credea, că vindecă durerea de cap, decă închiđându-se nu i se da o și o nópte nimic de mâncare; acela, care suferia de durere de cap încă trebuia să postésză pe atâta, apoi smulgea cocoșului penele dela grumađi și crésta și se lega cu ele¹⁴⁾.

Afară de datinele, credințele și moravurile arétate până aici, Grecii și în deosebî Românii vor fi mai avut încă multe altele cu privire la cocoși. Acésta o presupunem cu atât mai vêrtos, că-cî ei nu întreprindeau mai nici un lucru de importantă, fără să consulte mai întâi pe aceste paseri profetice. Însê noi ne vom opri aici cu cei vechi; érá în cele următóre vom împărtăși cetitorilor tot ceea ce s'a mai păstrat din aceste datine și credințe la Românii nostri, tot ce mai crede astăđi despre cocoși poporul român, — le vom împărtăși, firesce, după cât ne-a fost până acum cu puțință a le aduna.

II.

Clasa de jos a poporului român, adevă țerani, cari au păstrat cu scumpătate și cu îngrijire cele mai multe datine, credințe, moravuri și superstițiuni strămoșesci, până

Luptă între posturile înaintate de lângă Flevaa. (Pag. 120.)

în ziua de astăđi calculéză orele nopții după cântatul cocoșilor; ei în loc de „mieđul nopții“ mai đic în genere și: „pe la cântători“¹⁵⁾, adevă pe când cocoșii cântă

⁹⁾ La Leuctra în anul 371 în. d. Chr. Veđi și Cicero a. a. O. I. 34.
¹⁰⁾ Plinii op. c. lib. X. c. XXIV. — ¹¹⁾ Plinii lib. XXIX. c. XXV. —
¹²⁾ Idem de eadem lib. XXIX. c. XXVII. — ¹³⁾ Idem de eadem lib. XXIX. c. XXXII. — ¹⁴⁾ Plinii lib. XXIX. c. XXXIII. — Idem de eadem lib. XXIX. c. XXXVI.

¹⁵⁾ Romanii diceau „gallicinium,“ dela gallus = cocoș și cano = a cânta.

nóptea pentru prima óră. Români, ca și Romani, împart de ordinar timpul nopții după întâia, a doua și a treia cântare a cocoșilor, și anume: când cântă cocoșii întâia dată, atunci e miezul nopții; când cântă a doua óră, sunt aproape trei ore de dimineță; ér' a treia óră, când încep a cânta mai des, când apune găinușa și resare lucrul de dimineță, atunci îndată se și face ziua¹⁶⁾.

Despre acei cocoși, cari cântă togmai la miezul nopții, cari cântă de douăsprădece ori după olaltă, érá mai mult nu, poporul ăice, că sunt năsdřavaní. Într'un sat nu se găsește, decât puținí cocoși năsdřavaní, trei până în patru, mai mulți nu. Acestia încep mai întâiu să cânte și numai după dânșii cântă apoi și ceialalți cocoși de rënd; însă cocoșii de rënd n'au darul de-a putea cânta de douăsprădece ori după olaltă, prin urmare ei nu ne pot numera cele douăsprădece ore din nópte¹⁷⁾. Cocoșii năsdřavaní, spune mai departe poporul, ca de aceea se trezesc drept la miezul nopții și cântă de douăsprădece ori după olaltă și anume înaintea celorlalți cocoși, pentru că ei aud atunci pe ángerí cântând în cer¹⁸⁾. Ei se cunosc pe aceea, că-cí după credința poporului, îndată ce es din găóce, și încep a cânta¹⁹⁾. Asemenea se mai ăice, că numai acei cocoși pot fi năsdřavaní, cari au pene negre séu roșii, ér' ceialalți nu²⁰⁾.

Poporul crede, că muierea, care taie vre-un cocoș năsdřavan, trebuie să pățescă ceva rău: ea ori își perde glasul și nu póte mai mult vorbi, cum să fiá auđită și înțeleasă de alții, ori că i se sclintește vre-un picior și rămâne apoi schiópă în totă vieța²¹⁾.

La Români, ca și la Romani, cocoșul e cel dintăiu vestitor al luminei; ca atare el e firesce și un dușman neîmpăcat al tuturor spiritelor necurate și réutăcióse, care ámbła nóptea comițând o mulțime de fapte rele, și înspăimântătoare. Drept aceea se crede, că în momentul, când cântă cocoșul, dispar tóte spiritele, tóte schimele și nêlucile. Chiar și diavolul, cel mai mare peste tóte spiritele necurate, cum aude cocoșul cântând, îndată se face și el nevăđut. După cântatul cocoșilor tóte spiritele necurate își perd întréga lor putere și ne mai fiind în stare, să mai facă ceva rău într'acea nópte, ele trebuie să se ascundă, de unde au eșit și să áștepte nóptea viitoare²²⁾. De casa, la care se află cocoși, găini și câni negri, poporul ăice, că nu se apropia nici odată spiritele rele și necurate²³⁾. Drept aceea, amésurat credinței și datinei păstrate din moși din strămoși, Románcele mai rar lasă de sémênță cocoși albi, ci prefer tot deuna pe cei pestriți, roși, dar mai cu samă pe cei negri.

Grecii cei vechi, precum am arétat mai sus, după ce se sculau dintr'o bóla și se însănătoșau, jértfiaú lui Aesculap, celui mai renumit medic din anticitate, un cocoș alb. Óre nu fac acésta și Români? Cui nu-i este cunoscut, că până în ziua de astăđi cele mai multe vrăjítóre și descântătoare,

adecă medicii cei mai căutați și mai preferiți ai poporului nostru, în cele mai multe casuri nu vréu să încépă a vrăjitéu a descânta, până ce nu li se dá mai întâiu drept res-plată un cocoș și câți-va bani de argint? Óre nu e acésta o jertfă, ca și la Grecii cei vechi? Eú cred, că da. Deosebirea constă numai întru aceea, că Grecii cei vechi erau puțin mai precauți, decât Români nostri, fiind că ei jertfiaú lui Aesculap cocoșul alb numai atunci, când se sculau din bóla, precând Români jertfesc vrăjítórelor și descântătoarelor înainte d'a se însănătoșă, decât sunt bolnavi, și înainte d'a-și ajunge vre-un alt scop, pe care'l urmăresc.

În cele mai multe povești populare române cocoșul jócă, întogmai ca și la Romani și la Grecii cei vechi, un rol supranatural. În unele povești el câștigă prin istețimea și apucăturile sale cele hătre o mulțime de bani, pe cari înghițindu-i, îi duce apoi și-i dá stăpánului séu²⁴⁾. În alte povești el păzesc în timp de nópte fete de împérați, și când simte, că vine vr'un smeú séu vr'un voinic Fét-frumos, ca să le fure, atuncia el dá îndată de scire cântând și nime nu e în stare, să se apropie de dênsele și să le fure²⁵⁾. Și éráși alte povești ne istorisesc despre cocoși făcuți din spumele mării, unde se bat mările în capete, din vârtejuri de vânturi, precum și din alte împrejurări. Ele ne mai istorisesc apoi și de cocoși năsdřavaní, cari servesc drept călăuzi Fét-frumóșilor séu altor voinici și-i ajută, să-și ajungă scopurile urmărite.

Pe lângă acestea cocoșul mai e considerat de poporul român și ca „profet domestic," ca un augur, care pređice schimbarea timpului, sosirea unui óspe, séu a unor întemplări. Vara, când el cântă mult peste ăi, e semn, că în curënd va plóua, că va fi timpul móle. Érna, când cântă mult peste ăi, e semn, că va fi vreme bună, că se va muia gerul și ométul séu că se va face „moșlag," după cum se exprimă unii Români din Bucovina. Érá când cocoșii cântă de vreme séra la culcușul lor, ei arată, că va fi timp ploios. Când cântă pe gard e semn, că se va face vreme bună; când cântă în pragul ușei, anunță óspeți²⁶⁾. Décă cocoșii cântă după ce însereză bine, însă înainte d'le veni vremea, atunci se crede, că încep a ámbła hoți după furat. Drept aceea, trebuie să bați în cociorvă, ca să stea hoții pe loc, unde i-a apucat vremea.

Când nu plóue vara, ci e secetă, arșiță și uscăciune mare, Románcele móie cocoșii cei negri în apă, într'un păréu séu într'un isvor, ca să se pornescă plóia. Însé pentru ca să nu plóuă mai mult, decât e trebuință, ele obicínuesc a muia în apă și alți cocoși de altă colóre, pentru că ori-ce cocoș, ori de ce colóre va fi, proorocesc plóia. Décă s'ar muia în apă numai cocoșii cei negri, atunci cei albi, pestriți și roși ar aduce prin cântările lor mai multă plóia, decât e de lipsă²⁷⁾.

La nunți, a doua și a treia ăi după cununiă, adecă la „masa cea mare" séu la „uncrop," care óspețe, pe cât sciú eú, se serbeză în Bucovina numai în timp de nópte, Románcele tot deuna au datina, de taie câte un

¹⁶⁾ După calculul Románilor din Bucovina. — ¹⁷⁾ Comunicat de Ermoláia Ghiuță, Román din Ilășesci, un sat în Bucovina. —

¹⁸⁾ Com. de Petru Ursul, cantor bis. din Cándreni. — ¹⁹⁾ Credință fórté láșită între Români din Bucovina. — ²⁰⁾ Com. de P. Ursul și Erm. Ghiuță. — ²¹⁾ Com. de Erm. Ghiuță. — ²²⁾ Cocoșul după credința acésta represintă lumina, sórele; de aceea la cei vechi el era consacrat lui Apollo. Spiritele necurate cu diavolul în frunte represintă întunerecul nopții. Decí e fórté logică credința poporului, că la ivirea luminei trebuie să dispară întunerecul. — ²³⁾ Com. de Erm. Ghiuță. —

²⁴⁾ I. Créngă: Punguța cu doui bani, publ. în „Convorb. Lit." ²⁵⁾ În colecția mea de povești populare române, încă inedită. — ²⁶⁾ Pronost. din „Calendarul Babelor" pe anul 1848 de Anton Pan pag. 32, citat de G. Dem. Teodorescu în „Íncercări critice asupra unor datine ect." O mai cred apoi și Români din Bucovina. — ²⁷⁾ Com. de conscolarul méu Petru Prelipcén, de loc din Horodnicul-de-jos, sat în Bucovina. — ²⁸⁾ Com. de P. Prelipcén.

cocoș: apoi cinăltuindu-l, implându-l și frigându-l întreg, adevărat cu cap cu tot, îl pun după un răstimp pe masă, mai ales dinaintea nunilor celor mari. Cocosul fript, purtând o florică roșie în gură, vestesce, că se ivesc ziua și ea, prin urmare, ospetii au să se scoale dela masă²⁹⁾.

În ceea ce s'atinge de medicamente, babele scintore ne spun, că cocoșii se întrebuintează încontra mai multor bôle. Ele spun între altele, că un cocosel negru sfârciat în două și pus la ranele cu verni, înainte de-a i se reci carnea, scote vernii și vindecă ranele. Pelcica din lăntu, dela rênza unui cocos uscată, pisată și amestecată cu holerecă, e bună a se bea de pântecare. Dăcă cine-va mănâncă splina cocosului, despre acela se dice, că-î cresce pèrul³⁰⁾. În unele părți ale Ardelului, femeile, care fac de bôla cea rea, taie un cocos negru pe de-asupra bobnavului, care zace lungit pe burtă.

Cocosul de multe ori se întempină și în cântecele populare române. Cimiliturile ni-l descriu în următorul chip:

La cap peptene,
La mijloc peptene,
La cöldă secece,
La picior,
Reschitôre³¹⁾.

În fine, Românii dau și unor plante numirea de cocos seu cocoșel. Astfel buretele „clavaria flava“³²⁾ se numesce de popor: „crista cocosului“³³⁾ érá planta „erythronium dens canis“ se dice pe românesce „cocoșei“ seu „cucușei“³⁴⁾.

Acestea sunt datinele și credințele Românilor despre cocos. Despre originea lor romană cređ, că nime nu pôte să mai stea la îndoielă.

S. Fl. Marian.

Ședătorile de fete.

Tôte părțile de loc își au datinele lor.

Sunt însă și datine de acelea, care aparțin în comun unui popor întreg, — datine din bêtănii, cum e vorba. Așa sunt între altele la Români ședătorile, mai ales cele de fete.

Eū, care scriu aceste rânduri, păstrez în memoria mea o comoră de suvenir din copilăria. Tôte îmi sunt de o potrivă scumpe, tôte me fac să cuget cu drag la trecut. Dară suvenirile din ședătoare și despre ședătoare covêșesc, mi se pare, pe tôte celelalte cu farmecul.

Voiu descrie în puține cuvinte datina ședătorilor de fete, așa cum o cunosc eū, așa cum ea se conservă până astăzi în satul, unde m'am născut, și în unele sate vecine.

Când se apropiă érna, fetele din sat, ajunse în vârsta de fete mari, își caută mai întâiu gazdă pentru ședătoare. Spre scopul acesta sunt preferite casele spăciose, aflătoare mai la mijlocul satului. După ce fetele au căđut la îndoielă în privința locului, câteva dintre ele se duc la stăpânii casei de-î rógă să le primescă cu ședătorea. Gazda de ordinariu în loc de chiria cere dela fete, ca să-î facă în decursul unei atâtea și atâtea seri de clacă. Se înțelege de sine, că luminările au să le dea fetele, érá încalditul privesce pe gazdă.

Sezonul ședătorilor, care este adevăratul sezon al torsului, începe cu postul Crăciunului și durează până pe la sfêșitul cășlegilor. Întrarea în ședătoare se întemplă îndată după ce însereză, érá eșirea târđiu cătră mieđul-noptii.

Înainte de-a pleca la ședătoare, fetele se gătesc ca crucile. Ele își fac toaleta cu multă grijă, întogmai ca coconitele deprin orașe, când se gătesc de teatru seu de plimbări. Când oglinda nu le mai spune nimic, ele își pun un caer și un fus în furcă, bagă și în traistă câți-va caeri și câte-va fuse, — apoi se fac nevêđute din ochii părinților.

Cine ne-ar putea spune, cât de fericită se simte fata română în calea cătră ședătoare? De sigur, că nimenea, afară de ea însăși.

Casa gazdei e provêđută cu lavițe jur împrejur. Pe vatra cuptoriului de olane arde focul cu bobotăia. La

mijloc e aninat de grindă un feșnic lung de lemn; capêtul inferior al acestuia, terminat în formă de cêrlig, pörtă o luminare de seu, care nu se aprinde decât după sosirea mai multor fete.

Fetele vin pe rënd. Care cum întră, se pune la locul ei și se apucă de furcă. Stăpâna casei séde și ea torcënd pe un scăunel lângă vatră.

În decurs de o oră cel mult societatea se completéză. Fuzele sbârănă invêrtindu-se cu mare iuțime între sprintenele degete ale bărbatelor copile. Caerul tot scade, érá tortul se adauge vêđënd cu ochii. Așa sunt de îndemănatice fetele în măestria lor, încât și se par a fi nisce mașine de tors.

Ele nu șed mute unele lângă altele, că-cî firea nu le e de așa. Se încinge între dênsele o conversațiune veselă și plină de vioiciune, la care tôte ieau parte. Una povestescă câte o noutate de prin sat și lasă apoi pe celelalte să o comenteze, cum le place; alta spune o anecdotă seu un basm, mai tot deuma de rís. A treia dă cimilituri seu ghicitori de deslegat; a patra lasă curs liber glumelor sale, făcënd pe celelalte să riđă până nu mai pot.

Trece cât trece și conversațiunile amuțesc spre a da rënd cântecelor. Cântarea o începe de ordinariu cea mai bună cântareță, priveghitorea ședătorei; apoi urméză și altele tot pe întrecute. Mare laudă și o vađă deosebită își câștigă acele fete, care vin în ședătoare cu cântece noi, cu melodii ne mai auđite. Mai interesantă și mai desfătătoare devine cântarea atunci, când melodiile sunt esecutate în cor, ceea ce se întemplă fórte des. Versurile de amor sunt, firesce, cele mai preferite și mai gustate în ședătoare.

Și se împle sufletul de un farmec nespus, când auđi din gura gingașelor fetițe nisce versuri ca acestea:

Și tu, bađe, ori nu ști, Și sédeam pe pașițe,
Când eram noi două copii, Și vorbiam de dragoste?

Cine n'a vêđut în ședătoare decât cele ce s'au spus până aici, putem dice, că n'a vêđut mai nimic. Ședătorea

²⁹⁾ Datina la nunțile Românilor din Ilieșci, precum și în alte sate din Bucovina. — ³⁰⁾ După spusa Rucsandei Ienachevićiu, babă bêtănă și descântătoare, precum și după spusa altor Române din Sireti.

³¹⁾ Din colecția mea inedită de cimilituri pop. rom. — ³²⁾ Acest burete se mai numesce de cătră Români și „tocmagei“, pentru că e așa de rămurat ca și când ar fi nisce tocmagei (tăiceti) crescuți la un loc. Germ. Der Ziegenbart, die Keulenmorchel. — ³³⁾ Din colecția mea de numiri românesce de plante. — ³⁴⁾ Simeon Manțuca: „De însemnătatea botanice românesce“, în „Familia“ anul X, 1874, pag. 512 și 586.

ni se înfățișezi în tot farmecul, cu tot interesul ei, numai după ce s'au adunat și feciorii. Ședătoarea fără feciorii, ca grădina fără flori.

Cătră orele opt poți ceti în fețele frumoșelor copile espresiunea unei bucurii deosebite, pe care ele nici nu se prea silesc a o tăinui. Decă esci aprópe de dênsele, și se pare, că simți cum le palpitéză pieptul, cum le bate inima. În ochii lor focul se arată mai ager, mai înflăcărat. O nerăbdare le cuprinde tótă ființa. Și pentru ce tóte acestea?

Pentru că a sosit ora, când încep a se ivi flăcăii. Tóte privirile se pironesc în spre ușă.

Nisce pași grei și apesați tropoesc pe la pórtă și pe sub-părete; apoi se aud prin tindă scuturăturii de picioare și sópte confuze. În fine ușa se deschide, — și étă că două, trei séu mai mulți voinicii întră în casă. Ei se închină, dau bună séra și întrebă pe gazdă de sănătate. După acestia preste curénd viin alții, și érá alții, până nu-i mai încape casa.

Salutarea mai tot deuna e împreunată cu vorbe glumețe. Gluma atât de adânc e înrădăcinată în firea Românului, încât chiar și la nevoia ea îi servește ca mijloc de mângăere.

Feciorii iaú loc la stînga cunoscutele și amanteloru sale. A ședea sub furcă — este espresiunea caracteristică despre feciorii, cari șed

lângă fete în ședătóre. Rar va întra fecior în ședătóre, care să nu se așede sub furca uneia din cele de față. Cei ce stau pe la ușă séu pe lângă vatră sunt luați în ris și în bătaia de joc: ei orî nu sciú sama ședătorii, orî apoi nu întrețin încă relațiuni de amor cu nici o fată.

Acum bucuria e la culme. Fetele se uită la feciorii și feciorii la fete, ca cum nu s'ar fi vėđut de-un veac de đile. Ce e drept, ei nu s'au vėđut din séra precedentă...

Să stai pitit într'un colț séu chiar și după cuptorii, și să te uiți în stînga și în drepta. Ce veđi?

Nu cumva fata își va fi uitat de tors în presința aceia, pe care l'a așteptat cu atâta dor, cu atâta nerăbdare? Dómne feresce! Dincontră, ai đice, că acum lucrul merge și mai bine și mai iute. Fetelor le pasă fórte mult, ca să-și arete hărnicia, când se află de față flăcăii; că-cî altfel cine ar merge să le pețescă, decă nu le-ar sci bărbate?

Flăcăul nu lucră nimic. El privesce cu nesățiú la iubita sa și nu-și mai iea ochii dela dênsa. El mereú

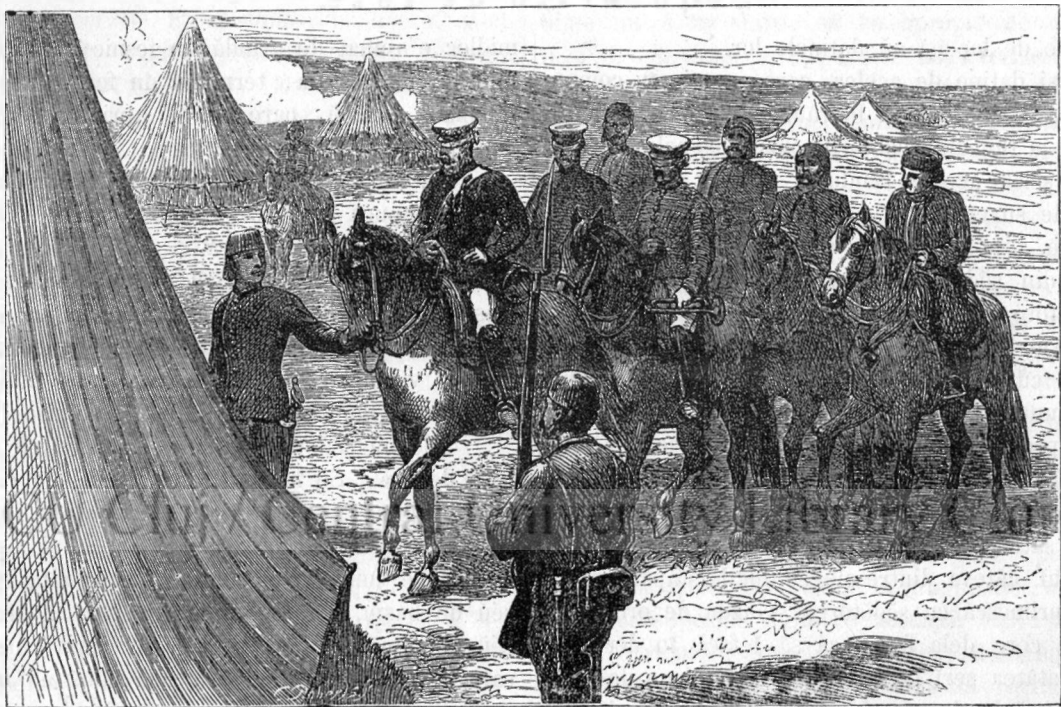
glumesce cu ea. Acum îi pune o întrebare, acum îi șoptesce ceva la urechiă. Ea se cufundă în gânduri, se zăpăcesce și fusul îi scapă din mână. Feciorul se plécă iute de i-l rădică, ceea ce în ședătóre se consideră ca un act, ca o regulă de curtoasiă.

Legăturile de amor cresc, se întăresc cu fiă-care pátrar de oră ce vine și trece. De vei fi cu băgare de seamă vei observa, cum flăcăul cécă să smulgă un inel din degetul adoratei sale. Acesta se împotrivesce, ce e drept, dar numai la părere; în inimă ea cedéză bucuos. Inelele luate în ședătóre se privesc ca un gaj de amor între cei îndrăgostiți.

Câte odată flăcăii vrénd să-și arete dragostea lor și prin faptă, scot mere din sîn și le dau fetelor, ca să se recoréscă și să-și mai prinđă inima. A da mēr din sîn e o vechiă vorbă románescă, care în salóne se traduce cu a presenta bombóne.

Când junele din ședătóre se simte prea muncit de

fócul dragostei; când nu se mai póte uita în fața frumoșei sale, fără ca farmecele ei să-l scótă din minte, — atunci sciți ce face? Se scólă de pe laviță, suflă în luminare, o stîngă și se întorce iute la loc. Gazda caută în pripă un chibrit și aprinde din nou feștila tăciunită. Uitându-te acum la fete, veđi în fața

Conducerea unui parlamentar rus în cortul comandantului turcesc. (Pag. 120.)

lor roșata sfilei; flăcăii rid și se arată veseli ca după o biruință. Ce s'a întâmplat? ...

E de prisos să ve mai spun. Dar și de ve voiú spune, ce nevoia va fi? Me voiú scusa cu vorba álui: pentr'un pic de sărutat, nici popa nu dá păcat.

Un moralist de profesiune, un filosof auster și posomorit, un hipocrit de pe amvon s'ar scandalisa în fața unei astfel de scene. Dară un poet idilic s'ar simți încântat și răpit: lui i-ar servi o situațiune ca acesta spre a încoronă cu dênsa cea mai frumoșă dintre idilele sale.

În ședătóre se nasc de cele mai multe orî amorurile inocente între feciorii și fete; dară câte odată ele se și desfac în ședătóre. Decă un flăcău s'a stricat cu alésa lui, atunci el îi dá inelul înapoi, se mută cu locul de lângă dênsa și se pune sub furca alteia. Aceia, cari au rupt între dênșii relațiunile, nu lipsesc de ordinariú a-și adresa unii altora alusiuni rėutációse și chiar batjocure. Acesta se întâmplă mai ales prin versuri ingenioșe și pline de

ironiă; fetele cântă asemenea versuri, eră feciorii le recităză în danț după cadența muzicii.

Se produc adese ori și rivalități, atât între feciorii, cât și între fete. Și gelosia se vîră prin ședători; ea e nedespărțită de amor, că-cî e deodată cu el. Dară cu timpul toate neînțelegerile se complanéză. Certatii ori se împacă dela o vreme, ori apoi se dau cu desevêrșire uitării. Rivalii și rivalele încă nu țin mânia, cât e lumea.

Fetele din ședători nu așteptă nimic mai cu drag și mai cu nerăbdare, decât serile de clacă. Clacă se dice atunci, când fetele torc pe sêma gazdei. Clăcile se pot numi balurile ședătorilor, că-cî tot deuna sunt împreunate cu danț și țin mai pînă a două ȓi. Fetele vin gătite ca de ȓile mari. Feciorii își aduc un lăutar sêu un flueraș. Danțul se face în intervaluri schimbându-se cu torsul. Dela mîedul nopții încolo torsul se lasă mai cu totul la o parte și se înlocuesce cu danțul. Să veđi apoi petrecere, să veđi bucuriă și voiă bună! Feciorii și fetele saltă, se învêrtesc pînă se fac tot o apă. O singură nemulțămire tulbură încât-va farmecele lor: ea consistă întru aceea, că la toți li se pare nóptea prea scurtă.

Clăcile se fac cel puțin de câte două-trei ori pe an, de ordinariu în dulcele Crăciunului. În copilăria mea am asistat ca privitor la o clacă, și cât voiți trăi voiți ținea minte.

Așa sunt ședătorile de fete.

Ele, în respect moral, se pot numi tot deodată și teatrul amorurilor și altariul castității. Nu mi s'a întemplat încă să aud, că vre-o fată s'ar fi rentors din ședători cu nume rêu sêu cu ocară. Dincontră, datina ședătorilor

se păstrează la Români pînă în ȓiua de astăđi necompromisă și nepetată. Ea se pôte privi ca o dovadă din cele mai temeinice despre puritatea moravurilor la femeile române.

Între bărbați mai rar vei găsi virtuțile străbunilor nostri Români; dară sătenele române, cu puține abateri, merită a se numi urmașele Lucreției.

La eșirea din ședători mulți flăcăi au obiceiul de petrec pe adoratele lor pînă acasă; alții le și conduc de acasă la ședători. Și de ce nu? Ar putea să li se întemple câte ceva pe drum: ar putea să sară vre-un căne la ele sêu să le eșă cine-va înainte spre a le speria. Pe timpul acestei însoțiri tinerii găsec cel mai bun privilegiu d'a-și da focul unul altuia, d'a-și comunica ceea ce sciū din auđite unul despre altul. Decă s'au întemplat să aibă vre o mică neînțelegere, ei se silesc acum să o complaneze.

În serile, când nu se ține ședători, feciorii merg pe la fete pe acasă și staū de vorbă cu ele în presința părinților. Părinții nu împiedecă astfel de întelniri, că-cî le sciū cu totul nevinovate și consacrate prin datină. Decă părinții aspiră să-și facă un ginere din respectivul flăcău, atunci ei îl primesc cu multă dragoste și-l omenesc, cum e mai bine; de multe ori îi pun masa, de-l ospetéză, ca să-î dea o bună ideeă despre modul, cum s'ar purta cu dênsul, când s'ar întempla să-î fiă socrii. Câte odată se rump și relațiunile de natura acêsta; atunci flăcăul încetéză d'a-și mai face visitele. Să veđi apoi jale pe fată și părinți, mai ales când junele au fost astfel, încât nu pot spera, că vor mai găsi altul ca dênsul!

Un amic al datinelor din popor.

O d i s e a.

Fragmente din poeziile netipărite ale lui Ioan Barac.

(Continuare.)

Tilemach cu al sêu frate,
 Sosind la Sparta cetate,
 Ce-î dic și Lacedemon, —
 Se auđia pe afară
 Trâmbițele, ce suflară,
 Echo mare din salon.
 Doue nunte, sor și frate,
 La olaltă adunate,
 Odată se sêvêrșia.
 Menelae își mărită,
 Pe fiă-sa logodită.
 Și acêsta se făcea.
 Și pe fiul să-și însore
 Cu nevastă ca o flóre.
 La toți așa le plăcea.
 Așa și pe mosafirii.
 Întru cinstea omenirii.
 La masă îi aducea.
 Mare masă în palaturi,
 Unde poți ca să te saturi,
 Și nimic de n'ai mănca.
 Că te saturi de mirosuri.
 Să-ți uiți de alte folosuri
 Pe supt tălpi ale călca.

La acêstă nuntă mare,
 Sosind călătorii, care
 Alte necazuri avea,
 Nu prea avea îndrăsnelă,
 A se sui pân' în sală,
 Pân' de scire să se dea.
 Așa dar tocma la masă,
 I-au dus și pe ei în casă,
 Dinaintea socrilor,
 Unde Tilemach în gónă,
 Le trăgea cu-a sa persónă,
 Vederile ochilor.
 Cum era podóba mesii,
 Și podóbele miresii,
 La două miresele,
 (Te rog musa mea cea bună.
 Cântă mi-le împreună.
 P'amêndoué mesele).
 Că eū rog pe Menelae.
 De cele dela bătăe,
 Să-mi spue de tatăl meū.
 De scie ceva să-mi spue,
 Sêu că este, sêu că nu e.
 De acêsta doresc eū.

Și au început a plânge,
 De gândia, că i se 'nfrânge,
 În șapte părți inima.
 Ér Menelae vedêndu-î,
 Și prea bine cunoscêndu-î,
 Durerea și patima,
 I-au đis: Fiiule iubite!
 Nu te scârbi, necăjite!
 Că toate le-am înțeles.
 Aurul în tină cade,
 Și nimica nu se scade,
 Tot el este mai ales.
 Dar cine umblă pe apă,
 Mai cu anevoiă scapă,
 La liman și la uscat;
 Că el umblă cu norocul
 În palmă, pân' la sorocul,
 Care i s'au încurcat.
 Așa și tatăl têu încă,
 Tot prin apa cea adâncă
 A Mării s'au rêtăcit;
 Că eū când veniam pe Mare,
 Pe lângă Egipt, în stare
 De ostenit zăpăcit, —

Tot vântul pe loc stătuse,
 Și în cale mi se pusă,
 Ca să nu me pociu mișca,
 O insulă urciósă,
 Faros, fórte năsipósă,
 Unde să n'ai ce mânca.

Am eșit cu o amară
 Inimă, să ved' ce țară
 De folos voiți mai afla,
 Și vedui, că lângă vale,
 Întru fumurile sale,
 O coconiță umbla.

Dar chip ângeresc avându-și,
 Și podóba arătându-și,
 Nu sciam ce să gândesc,
 Că nu aveam îndrēsnelă
 Să-î grăesc, să fac greșală,
 Dar să me mai socotesc.

Mai încet cu socotelă,
 Tot mi-am luat îndrēsnelă,
 De m'am mai apropiat,
 Și cu multă rugăciune,
 Am început de a-î spune,
 Jalba mea mai aprieat.

Că din tóte strémturile
 M'aũ aruncat vânturile,
 Aici să me prăpădesc.
 Unde nu găsim nici pâine,
 Și de fóme până mâine,
 Aici să me pedepsesc.

Rogu-te, de poți, fă bine,
 Îndreptéză-me pe mine
 Încătrău să me apuc?
 Care-î calea mai alésă,
 Să pociu merge eũ acasă,
 Pe unde pociu să me duc?

Și cu inimă ușoră,
 Ne-aũ respuns acea fecióră:
 Rěu imi pare, dragul meũ!
 Și de voi imi este milă,
 Să ve prăpădiți în silă;
 Dar fă ce voiți dice eũ!

Aici Neptun deul are,
 Un credincios fórte mare
 Un păstoriũ deosebit;
 Tóte turmele-î păzesce,
 Și mie imi poruncesce:
 Că-î tatăl meũ cel iubit.

Dar nu poți grăi cu dēnsul,
 Măcar să te taie plānsul,
 Că se schimbă mánios.
 Leũ și urs, și lup se face,
 Apă, foc și cum îi place,
 În tot cliplul gros pe gros.

Pe el Proteos îl chiamă,
 Înfricoșat fără sémă,
 Și umblă cu nimfele.
 Că pe maica o-aũ uitat'o.
 Ce de mult o-aũ îngropat'o,
 I-aũ uitat tot binele.

Dar în mieđul ȓilei vine,

La oi, cum i se cuvine,
 Și decă le numără, —
 Se culcă, se odihnesce,
 Dórmne bine și hrăpescce,
 Nimenea nu-l supără.

Atuncēi să aibĩ lângă tine,
 Trei ómenĩ păzindu-l bine,
 Până ce va adormi.
 Să'l impresurați bătēndu-l,
 Și cu putere legāndu-l,
 Până se va pomeni.

De s'ar face orĩ ce hiară,
 Sēlbatecă de ocară,
 Voi să nu ve spēriați,
 Până ér om se va face;
 Și apoi va fi de pace,
 Orĩ de ce să-l întrebați.

Că el îți va spune ție,
 Tóte ce vor să mai fiă,
 Și câte ai petrecut.
 Acéstă invēțătură,
 Mi-aũ grăit nimfa din gură,
 Apoi dusă s'aũ făcut.

Așa am urmat eũ dară:
 A dóua ȓi mergēnd érá,
 La locul cel arētat,
 Unde turmele s'adună,
 Cu Proteos împreună,
 În amiadı la numărat.

Și când dormia el mai bine
 L'am apucat, cum îi vine
 De cu totul s'aũ schimbat:
 Foc, bēlaur se făcuse,
 Apă, smei și leũ cum fuse,
 Apoi ér s'aũ așēdat.

Rugāndu-me de ertare
 Că- cí i-am făcut supērare,
 Fórtne frumos l'am rugat,
 Să-mi spue din ce pricină,
 Și cine este de vină,
 Drumul de ni s'aũ stricat?

Mi-aũ respuns: că jertfa, care
 Vi se cădea la plecarea,
 Să faceți, nu o-ați făcut;
 De aceea se 'necară
 Unii din voi cu ocară,
 Cārora nu le-aũ plăcut.

Aiaes cu a lui cārtire,
 De cătră Dumneđeire,
 Déc' aũ greșit cu păcat,
 La Gira mergēnd pe Mare,
 L'aũ ajuns pedēpsa, care
 L'aũ dat de s'aũ înecat.

Agamemnon cum scāpasē.
 Deși aũ sosit acasă,
 Un Egist l'aũ omorīt.
 Odisevs tot pribegesce,
 Ș'acasă nu mai sosescce,
 Ș'ade închis amărīt.

Pe el Calipso îl ține,
 În pesceră lângă sine,

În țera Ogigia.
 Că zina nu vrea să-l lasē,
 Să se ducă el acasă,
 Să-și vađă familia.

El din insolă nu scapă,
 Că-î închisă tot cu apă,
 Póte să sbóre pe sus.
 Că zina îi poruncesce,
 În veci să-l ție, gândesce,
 Amor cu amor nespus.

Fă jertfă! ș'apoi purcede,
 Și 'n mila cerescă crede.
 Așa te vei ajuta!
 Așa mi-aũ ȓis. Pentru care
 Lângă multămirea mare,
 M'am rugat a me erta.

Lăsāndu-me el în cale,
 S'a dus cu turma de vale,
 Ér eũ jertfa o-am făcut.
 Și cumcă adevērată,
 I-aũ fost spusa și curată,
 Cu de grab am cunoscut.

Că mi s'aũ deschis o cale,
 Prin ertarea de greșale
 Și vânt bun am căștigat.
 Drumul rěu mi se schimbasē,
 Ș'asa am venit acasă,
 Nimic nu mi-aũ mai stricat.

I-am cunoscut apoi bine
 Adevērul după mine,
 Tilemache, fētul meũ!
 Ér auđind cele spuse,
 La adānci gânduri se puse,
 Că i-aũ căđut fórte greũ.

Gāndia ca gândul să sbóre,
 Acolo să impresóre,
 Pe zina cu sabia.
 Pe mare prin gând alérgă,
 Ca pān' acolo să mérgă,
 De grab cu corabia.

Dar regele Menelae,
 Rēnduindu-î o odae,
 Să mai șadă l'aũ profit,
 Că nunta cu veselie
 Multe ȓile va să ție,
 Să șadă pān' la sfērșit.

Auđind Elena tóte
 Ce se grăia, nu mai póte,
 Să tacă, ș'a nu grăi;
 Ci cu trandafiri în față,
 Și aprinsă de dulcētă,
 Începu a se fāli.

Însē ochii întorcēndu-și
 Cātră bărbat, — începēndu-și
 Cuvēntul, așa aũ ȓis:
 Când m'am pomenit răpită,
 Și la Troada robită,
 Me mir, că nu m'am ucis.

Că bine trăiam acasă,
 Cu bărbatul meũ la masă,
 Dela care m'aũ furat.

 r acolo ca o r b ,
 Să fac lui Paris pod b ,
 Tare m'am fost sup rat.
 Numai inima mea largă,
 Era slobod  să m rg ,
 P n' acasă la bărbat;
 Tot num eram ceasurile,
 Când să au  glasurile
 Tr mbitelor, c  străbat.
 Să-mă vie cu  ste mare,
 Bărbatul pentru sc p re,
 Să me scótă din obe i.
  r când au iam, c  bate
 Mul i an  la acea cetate,
 Nu sciai ce să mai ve i.
 Pentru mine, o muiere,
 O lume de om când piere,
  i nu le pociu ajuta;
 V d nd cu inima arsă,
 C'at ta s nge se varsă....
 Dec  s m  cine va da?
  r când Odisevs viteazul,
 Mi-au mai veselit obrazul,
 Un cal de lemn isvodind,
  i-l vedeam cu pompă mare,
 Prin uneltita lucrare,
  n t rgul nostru venind,
 Atunci mi se părea mie,
 Cum c  trebuie să vie,
 Ceasul de a me scăpa:
 Că s'au spart p rta cet  ii,
  i cu zidul nedrept  ii,
  ncep nd de a-l crepa.
 Odisevs  nteţetesce
 Făcu  i  rocesce;
  sb nda păcatului,
 Spre buna îndestulare,

Cu a mea bună sc p re
 Mi-au făcut bărbatului.
 Să-i dea lui ceriul să sc pe,
  i el dintr'acele ape,
 De unde este el prins.
 Că casa lui i se st nge,
  t  fiul său cum pl nge!
  n mare jale cuprins.
 Cum  i s m n  de bine,
 Cu tatăl său! Or   i cine,
 Va  ice a a ca eu.
 Fi acum cu voi  bună,
 Aici cu noi împreună!
 Nu pl nge sufletul me !
 Spune-mă, fiule, ce face,
 Maică-ta? de are pace?
 Că-c  cam rău am au it.
 Atunci Tilemach respunsŭ,
 Cu inima cea pătrunsă,
  i acestea au grăit:
 O, prea frumos  regină!
 Casa n str  este plină
 De nisce răi pe itori.
 E   ic, că nu mai am tată,
 Să fac st p n  deodată,
 Ca nisce  n el tori.
 Cer pe maica mea în silă,
  i m n nc  fără milă,
 Din casă tot ce avem.
 Afară nu-i de a-i scóte,
  'a răbda nu se mai p te,
 Nu putem  i nu mai vrem.
 Maica le-au spus  nsutite,
 Că nu va să se m rite,
 Av nd a mai văduvi;
 Că bărbatul va să-i vie;
  i nici cu o vorbă vi ,

Nu se p te m ntui.
 Că ei trag nădejde bună,
 Când at  ia se adună,
 Că- i va alege din ei,
 Pe unul, care să-i placă,
  i apoi rege să-l facă.
 A a fac vr şma ii mei.
 Ei umblă ca să-mă r p sc ,
 Moştenirea părintéscă;
  r maica le-au pus soroc,
 Să aştepte pe acasă,
 P n' o p nz  să  i-o ţes ,
 Vr nd să- i cerce un noroc.
  i p n  păzesc ei p nza,
 Dela noi  i împle r nza:
 Că maica c t au ţesut
  iua, — nóptea  r desface,
  i aceea nu le place,
 Că păzind'o au v d t.
 A a  i tot prelungesce,
 Cu nădejdea, că sosese,
 De unde-va tatăl me ;
 Pe care dulce părinte,
 Mi-au venit mie aminte,
 Să me scol, să-l caut eu. —
 Vor grăi ei  i mai multe;
 T te cine să le-asculte?
 Când vor să es  la joc?
 Dar să-i lăsăm să- i petr c 
 Că noue va să ne facă,
 Istoria alt mijloc.
  i să ne  t rcem  r ,
 La r masa n str   ar ,
 La Itaca înapoi!
  i să vedem, ce mai face,
 Penelope, — are pace,
 S u  i mai multe nevoi.

(Va urma.)

Inmorm ntarea lui Alesandru Papiu Ilarian.

 n 11 octombrie st. v. a răposat în Sibiu ilustrul
Alesandru Papiu Ilarian, care de c  i-va ani începe se
 afla în prada unei grozave nenorociri. Românimea din t te
 p r ile va v rsa lacrimi fierbin i pe urmele acestui bărbat
 atât de cunoscut  i dincoace  i dincolo de Carpa i. A.
 P. Ilarian  i-a făcut mare renume în istoria n str  națio-
 nal  atât ca om politic, c t  i ca istoric erudit. Cu altă
 ocaziune vom vorbi mai pe larg despre via a  i activitatea
 marelui Rom n.  nmorm ntarea a avut loc în 15 octombrie
 cu participarea notabilităţilor din Sibiu, a mai multor de-
 puta iuni de prin ţinuturi, a tinerimii române studi se de
 pe la t te institutele din Sibiu  i a unui mare mm r de
 popor din Sibiu  i ţinut.

 ntre persoanele înalte, care veniseră a da onórea din
 urmă marelui bărbat, erau Metropolitul rom nilor gr. or.

din Transilvania  i Ungaria Miron Roman, Archiman-
 dritul Nicolau Popea, Prefectul Sibiului Frideric
 W chter cu mai mulți  mpiega i dela prefectură, Magis-
 tratul Sibiului cu primarul cet  ii în frunte, Directorii  i
 profesorii dela academia de drepturi, seminariul pedago-
 gico-teologic  i de pela alte institute din Sibiu, asemenea
 erau reprezentate  i celelalte oficiolate din Sibiu.

Conductul a plecat la 3  re după am z dela casa de
 sănătate din Sibiu în următoarea ordine: muzica militară,
 tinerimea scolar , corul de c nt ri al teologilor români din
 Sibiu, preo imea, carul funebral. De o parte  i de alta a
 cosciugului 24 b rba i din clasele cele mai alese purtau
 făclii de c r  aprinse. Cosciugul era grămădit de cununii
 mari, între aceste era una depusă din partea junimeii ro-
 m ne studi se dela universitatea din Cluș. etc. Immediat
 după cosciug urma D. Consilier Iacob Bologa repre-
 sent nd pe comitetul de familie din Bucuresci, apoi Me-
 tropolitul, ceilal i demnitari, întreaga elită română din Sibiu,
 deputațiunile diverse, mulţimea poporului  i un  ir lung de
 trăsuri elegante cu damele române din Sibiu.

Între sunetul clopotelor dela toate bisericile din Sibiiu fără diferență confesională conductul a ajuns la 4 ore la locul înmormântării în suburbiul Turnișorului. Siciul se depuse mai întâiu în biserică, unde după finirea serviciului divin D. protopop Ioan Rus a rostit cuvântul funebral în biserică, afară la mormânt a rostit al doile cuvânt D. Vincențiu Babeș, descriind în vii colorii meritele politice

și literare ale acestui lucifer pre-curând dispărut de pe orisonul vieții noastre, ér în numele junimeii române a cuvântat D. Nicol. Petrescu.

Mormântul, în care sau depus rămășițele trupescii ale lui Papiu Ilarian, se află imediat lângă biserică română gr. cat. din Sibiiu spre partea ei de resărit, Fia-i țărna ușoră și memoria eternă!

V a r i e t ă ț i.

Luptă între posturile înaintate de lângă Plevna. Ori-ce acțiune mai serioasă pe câmpul de război e precedată de lupte mai mici între posturile înaintate. Fiă-care beligerant caută să cunoscă pozițiunea și tăria contrariului. De aceea se trâmă posturi înaintate, mai ales călărime, ca să facă recunoșterii; dar și contrarul e păzit de astfel de posturi. De multe ori posturile înaintate de pe ambele părți se întelnesc și se ieau la harț. Firesce, că astfel de lupte măruntă nu hotărăsc acțiunea cea mare, contribuiesc însă mult la angajarea ei. Ilustrațiunea noastră de pe pag. 113 înfățișează o astfel de luptă între posturile înaintate rusesci și între cele turcesci dela Plevna. Din partea Rușilor sunt angajați husarii, din partea Turcilor Cerchezii. Ori-cât de sălbatici ar fi acești din urmă, ei toșuși nu se pot ținea în câmp deschis contra unei călărime regulate și disciplinate, cum sunt husarii ruși și roșiorii români. Prin urmare nici succesul lor în această frecare, ce avu loc în 30 august, n'a putut avea însemnătate. De altfel buletinele dela Gorni-Studen nu prea semnalază nici pe partea călărimeii rusesci rezultate strălucite, obținute asupra Cerchezilor; dincontră, s'a constatat de repețite ori, că roșiorii români nu sciū să glumescă cu eroii din Caucas, — dovadă stégul, ce fălăie astăzi în Bucuresci!

Conducerea unui parlament rus în cortul comandantului turcesc. Pe când Mehmet Ali purta comanda supremă preste ostirea de pe lângă lantra, el intră cu Marele-duce Nicolae în negoțierii relative la „Semiluna roșii” și la „Crucea roșii”. Comandantul suprem al armatei rusesci trâmise într'un rând o deputațiune parlamentară în lagărul turcesc. Deputațiunea acésta consta din 3 membri, dintre cari unul era parlamentar propriu dis, adecă acela, care avea să vorbescă în numele Marelu-duce. Sosind pe teritorul ocupat de armata turcescă, deputațiunea parlamentară fu primită de câpi-va ofițeri otomani. Membrii deputațiunii li se legară ochii, ca să nu pótă spiona pozițiunile armatei inimice. Astfel ei fură conduși până în cortul comandantului turcesc, unde li se deslegară apoi ochii. După terminarea misiunii, ei au fost reconduși érași cu ochii legați. O altă deputațiune parlamentară au mai trâmisi Rușii în luna lui Septembrie și la Osman pașa în Plevna. Parlamentarii, ori din ce parte s'ar trâmite, staū tot deuna sub scutul dreptului internațional, ei se consideră ca inviolabili. Acésta regulă era observată și respectată și în anticitate. Numaī la popore sălbatică se mai pôte întempla, ca parlamentarii să fiă ucși. A se vedea ilustrațiunea de pe pag. 116.

O boeră pentru bețiă. În „Descrierea Moldaviei” a principelui Dem. Cantemir cetim următoarele: „Odată s'au apucat pe rémas un Moldoven și un Muntén, să vadă cari sunt mai tari în beatură, Moldovenii, ori Muntenii? Și au mers pe podul din Focșani, care este marginea între Moldavia și între Țera românescă, unde cei doi atleți de beatură atăta s'au luptat cu paharele, până când Munténul a cădut mort de prea mult vin ce a beut. Er' pe Moldoven în semn de premii pentru biruința sa, l'a dăruit Domnul său cu boeră.” —

O vânătoare periculoasă. Aprópe de Simlah, reședința de vară a vice-regelui englez din India orientală, un tigru sfășie mai multe animale domestice și le téri într'o pădure. Un vițez ofițer din armata anglo-indică, căpitanul Boydell, luă cu sine pe un vânător indian și se duse pedestru, să urmărescă pe tigru. Începea să înopteze, când cei doi vânători sosiră în pădure. Tigru tocmai consuma pe unul din caii omoriți. Vânătorii descărcară puscile de odată, loviră pe tigru în piept și-l făcură să cađă într'o apă. Féra stătu câte-va minute ca mórta în acea apă. Căpitanul Boydell se apropie fără grijă și lovi pe tigru cu țavea puscei. Atunci tigru se rădică deodată în două picioare, apucă pe dușmanul său cu ghiarele labelor de dinainte și-l sfășie cumplit. Indianul descărcă din nou pușca și mai dete tigrului o lovitură de mórte. Féra înainte de-a muri fărîmă de tot picioarele căpitanului. Indianul vrénd să rădice pe Boydell de jos, il găsi mort.

Colonizarea Germaniei cu Chinezii. Lucrătorii de câmp în Germania nordică au început a deveni foarte pretențioși în privința simbricii. Acésta împrejurare a dat ansă cercurilor agricole, să-și pună întrebarea, că ore n'ar fi bine a se aduce în Germania lucrătorii chinezii. O companie de navigațiune din Hamburg s'ar putea însărcina cu treba acesta. Despre Chinezii se dice, că sunt silitori, răbdători, frugali și nepretențioși. Ei tot așa de bine s'ar putea întrebuința la lucrări agricole, ca și la ocupațiunile din casă, adecă la spălat, la fierț etc. În calitate de grădinarii nime n'ar putea să-și întrécă. Prin urmare aducerea de lucrătorii chinezii în Germania nu mai încapă 'ndoicelă, că ar fi de mare folos pentru acésta țără. — Togmai bine! Nemții emigréză grămadă în America, de ore-ce în patriă nu-și mai gădesc lesne subsistența. Mai lipsia decī, ca Germania să devină acum o Americă pentru Chinezii!

Luminări otrăviciose. În Berlin s'a constatat nu de mult, că prin arderea unor luminări de stearin se pot produce casurii de otrăvire. Cercetându-se lucrul mai de aprópe s'a găsit, că luminările conțin uneori mari cantități de arsenic, pe care fabricanții il întrebuințéză cu scop de-a face, ca fabricatele lor să imiteze mai bine céra. Astfel de luminări, când sunt aprinse, iple atmosfera cu aburii de arsenic și acești aburii trăgându-se în piept devin foarte periculoși. Pécă, că fabricanții nu țin mai multă samă de sănătatea consumătorilor!

Mișloc de-a sporii creșterea pomilor tineri. Pentru a ajuta pomișorilor de prin grădinele noastre, ca să crească mai curénd, ne vom folosi de următoarea operațiune: în lunile noemvre și april vom freca trunchiul și ramele principale cu o peria udă, astfel, ca pe suprafață să nu rămână nici noroiu, nici muschi, nici scórță mórta. Acésta favoriséză evaporarea și face scórța mai primitóre de umeđelă și de căldură. Pomișorii așa curății simt mai bine și efectele luminei, care contribuie atât de mult la sănătatea ori-cărui organism. Înainte de-a da cu peria, putem rade cója c'un cuțit de lemn, éră în locul periei putem întrebuința și sdranțe de materii gróse. Urmările acestei simple operațiuni vor fi surprindétore.

Statistică. Cele mai înalte edificii din lume sunt următoarele: Biserica S-tului Nicolae în Hamburg e înaltă (firesce cu turn cu tot) de 144.2 metri; biserica S-tului Petru în Roma de 143.5 metri; monasterul din Strasburg de 142.1 metri; piramida lui Cheops în Egipt de 137.0 metri; biserica S-tului Stefan în Viena de 136.7 metri. Vestita biserică Notre-Dame din Paris n'are decăt o înălțime de 71.0 metri.

— Cât costă pardoséla din Paris? Pe stradele Parisului circuléză pe și cel puțin câte 500,000 de persoane, 1600 omnibuse și tramvayuri, 15,000 drosce, 20,000 trăsuri particulare, precum și o mulțime nenumérata de caré de transport. Între asemenea împrejurării nu e minune, decă pardoséla suferă atât de mult. În budgetul orașului Paris se găsesce suma de 13,500,000 de franci, destinată a servi la curățirea și pardosirea sradelor. Din acésta sumă 3 milioane sunt subvențiune din partea statului. — Cu privilegiul fiitóreii esposițiunii arătatul budget mai nu va fi de ajuns.

— Statistică antropologică. Prin scótele Prusiei s'au făcut încercări de-a stabili raportul între diferitele colorii ale ochilor, pèrului, și pielei. Aceste încercări s'au estins asupra a 4,127,766 indiviđii, cei mai mulți până la etatea de 14 ani. Din acest număr, 42.97 procentele aveau ochii vineți, éră 24.31 procentele îi aveau bruneți; 72 de procentele erau cu pèrul blond, 26 proc. cu pèrul brunet și numai 1.21 procentele cu el negru. Pielea brunetă nu se găsesce în Prusia, decăt la 6.53 proc. din arétatul număr. În ceea ce privesce pe Jidovii s'a constatat, că mai a treia parte din copiii de scólă sunt blonđi; acésta nu se pôte dice însă despre poporațiunea jidovescă preste tot.